

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Adress:
 Socken: KALMAR Berättat av: Fröken Anna Karlsson
 Uppteckningsår: 1941 Född år i Kalmar

Vårfrudagen.	s. 1.
Fastlagen.	s. 2.
Påsk.	s. 3.
Valborgsmässoafton och 1:a maj.	s. 4.
Kristihimmelsfärdsdagen. /Påsk.	s. 4.
Pingst.	s. 5.
Midsommar.	s. 6.
Marknader.	s. 7.
Mårten.	s. 8.
Advent.	s. 9.
Lucia.	s. 9.
Julen.	s. 10-12.
Nyår.	s. 13.
Stjärngossar.	s. 13.
Tjugondagen.	s. 14.
Förutspå kommande händelser.	s. 14.
Rössla-Pelle.	s. 15.
"Packen".	s. 15.
Bankska mordet.	s. 15.

ACC. N:R. M. 8084:1-16.

Landskap: ..... Småland ..... Upptecknat av: ..... Walter Welin .....

Härad: ..... Adress: .....

Socken: ..... KALMAR ..... Berättat av: ..... Fröken Anna Karlsson .....

Uppteckningsår: ..... 1941 ..... Född år ..... i ..... Kalmar .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Guldoren.	s. 15.
"Babords lanterna".	s. 15.
"Kycklingen".	s. 15.
"Pelle Dagg".	s. 15.
Brunnar på torget.	s. 16.
Kroppkakor.	s. 16.
Horn i sängen.	s. 16.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8084:1

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söken: KALMAR Berättat av: Karlsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i Kalmar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Vårfrudagen.

-Tranan bar först och främst ljus i säng! Då var man så rädd så...! Vi la oss faktiskt redan vid fyratiden när solen sken. En gång när jag var liten kom där en främmande person och tittade in genom fönstret bara för att se om någon var hemma i huset, men jag blev så förskräckt. Jag trodde faktiskt att det var den rysliga tranan, som så många av de vuxna skrämte mig med. Nu för tiden får de presenter, men det var inte så allmänt förr. Det förekom visst och sent, men inte alltid hemma hos oss. Man skulle inte tända ljus efter vårfrudagen. Vårfrunatten skulle man lägga sig i dagsljus. De vuxna klädde också ut sig till trana, men det var för att skrämja olydiga barn.

f. v. b. K. D.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8084:2.

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: ..... Adress: Fröken .....
Söcken: KALMAR ..... Berättat av: Karlsson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år ..... i Kalmar .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Fastlagen.

- Bröt ni björkris som ni satte i vatten, så att det slog ut till påsk?
-Nej!
-Risade ni aldrig varandra med ris?
-Jo, det hörde jag talas om. En familj som jag kände praktiserade det årligen. De var uppe och piskade dem som låg, men i vårt hem gjorde de det inte.
-Åt ni bullar vid fastan?
-Ja, på tisdagen!
-Åt ni kanske också pannkakor på tisdagen?
-Nej!

Skriv endast på denna sida!

AQC. N:R.

M. 8084:3.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Adress:
 Söken: KALMAR Berättat av: Fröken
 Karlsson
 Uppteckningsår: 1941 Född år i Kalmar

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

✓ Påsk.

- Dymmelveckan känner jag mycket väl till. De sa' skärtorsdag, "stäcketa fredag" och "svarta lördag". Blå måndag hörde jag inte men väl fet-tisdag
- At ni skärtorsdagkål?
- Nej, men gröt!
- Ansåg ni att mjölkmat var farlig att förtära långfredagen?
- Nej, det hörde jag aldrig någon tala om!
 Men man fick inte gå ut och leka den dagen.
- Hur färgades påskäggen?
- Vi färgade aldrig äggen hemma hos oss! Så vi använde aldrig varken lökskal eller kaffesump.
- Brukade ni rulla ägg eller knäcka ägg?
- Nej!
- Talade någon om påskharen?
- Nej!
- Klädde ni ut er under påskan?
- Nej!
- Fäste ni stegar och ugnsrakor på folk?
- Ja, det gjorde vi d y m m e l o n s d a g e n. Då satte vi på allt möjligt på folk.
- Tände ni upp påskeldar?
- Nej!
- Skulle man vara svartklädd på långfredagen?
- Ja, de vuxna, men inte barn och ungdom precis.
- Flögades det på halv stång?
- Ja!

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

8084:4

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KALMAR Berättat av: Karlsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i Kalmar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Valborgsmässoafton och 1:a maj.

- Bar ni maj i "by"?
- Nej, det var aldrig någon som gick omkring och sjöng för att få några ägg, inte! Nu ha de majeldar, men det hade de inte alls förr.
- Drack någon björksav eller tappades träden?
- Nej!

✓ Kristihimmelsfärdsdagen. / Påsk

-De spelade ett par psalmer från kyrktornet, och påskmorgonen skulle folk hoppa över rinnande vatten, så skulle de bli friska. Vi var dock aldrig med om det. De såg också solen dansa.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 8084:5.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcker: KALMAR Berättat av: Karlsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i Kalmar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Pingst.

- Tog ni in löv eller gröna kvistar till pingst?
- Nej!
- Gav barnen föräldrarna en pingstkrans?
- Nej!
- Företogs några utflykter vid pingst?
- Utflykter förekom ,men det var inte speciellt vid pingst.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8084:6.

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: ..... Adress: Fröken .....
Söken: KALMAR ..... Berättat av: Karlsson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år i Kalmar .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Midsommar.

-Sade ni bara midsommar? Inte Sankt Hans, Johannesmäs-
sa eller Jänsmäs?

-Bara midsommar. Då hade de inte större nöje än maj-
stången på Ångö, och dit ut skulle alla. Majstången var
klädd med kulört papper, vimplar och löv.

-Brukade ni maja inomhus?

-Jo då! Då skulle man ha åkersilke och kransar hängande
på väggen. Och så fick det inte saknas förgätmigej och
kakelugnen skulle kläs med löv, helst eklöv.

-Klädde aldrig någon ut sig till lövgubbe?

-Nej!

-Förekom midsommarbrudar?

-Nej!

-Midsommareldar?

-Nej!

-Hade ni privat majstång på var gård?

-Inte på var och varannan gård, men nog förekom det
att någon satte upp för barnen. Ungdom och gamla gick till
Ångö.

-Hade ni några berömda spelmän här i Kalmar, som spelade
vid midsommar?

-Nej!

Skriv endast på denna sida!

Landskap: ..... Småland ..... Upptecknat av: Walter Welin
Härad: ..... Adress: ..... Fröken
Söken: ..... KALMAR ..... Berättat av: Karlsson
Uppteckningsår: ..... 1941 ..... Född år ..... i Kalmar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Marknader.

Marknaderna voro stora förr i tiden. Hela torget var upptaget av bodar och stånd. Några karuseller eller cirkusar var här inte alls.

ACC. N.R. M. 8084:8.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken
Uppteckningsår: 1941 Född år i Kalmar Karlsson

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mårten.

-Då skulle man ha gås! Vi hade alltid gås hemma, och det hände även att ungdomen mårtensafton gick "gåsmarsch". De som deltog i detta upptåg hade en fot på trottoaren och en i rännstenen. Varför de gick gåsmarsch just mårtensafton, vet jag inte. Men det förekom rätt ofta. Fisk och gröt till mårten hade aldrig vi där hemma. Inte heller bjöd hyresvärdarna hyresgästerna vid mårten eller mid-sommar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

No 8084:9

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KALMAR Berättat av: Karlsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i Kalmar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Advent.

-Kalmarborna äro mycket för sina högtider. Advent hålles t.ex. för en stor högtid. På samma sätt är det med

✓ Lucia.

Då brukar det vara sång i husen och familjemedlemmarna bli bjudna på kaffe. Men Lucia firades "inte så värst" i äldsta tid.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

No. 8084:10.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Adress:
 Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken
 Karlsson
 Uppteckningsår: 1941 Född år i Kalmar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen.

-Några ljus i fönstren minns jag inte. Jag har för mig att de brukade ha gatlyktorna tända/gaslyktor/. Julgran hade vi alltid i hemmet. Julklappar likaså, och de skulle alltid kastas in. När jag var barn minns jag att jag såg en utklädd jultomte. Någon bock har jag däremot inget minne av. Vid marknaden strax före jul var det alltid litet särskilt på torget. Kopparslagare kom t.ex. och dukade upp sina förråd. Det var ju så lockande att köpa något nytt hushållsgeråd till julen. Det behövdes ju flera kastruller och grytor då, och kopparslagarna gjorde säkert goda affärer just på den marknad som var strax före jul. Men någon julgran i officiell bemärkelse hade de inte på torget, men de hade många tält på torget, där de stod och sålde.

-Bakade ni själva till julen?
 -Ja då! Vi bakade sirapslimpor, pepparkakor, mandelmusslor. Och så hade vi julhögar och vi fick en kaka av vardera sorten. Dessa julhögar lades upp på ett särskilt bord, och det bordet skulle sedan stå under hela julen orört.

-Slaktade ni också till julen?
 -Vi hade grisar hemma när jag var barn. Många hade grisar, och det var rysligt med alla tjuten strax före jul, då slakten ägde rum

-Bryggde ni själva?
 -Jag minns att vi bryggde en eller två gånger när jag var flicka.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No 8084:11.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress: Fröken

Staden: KALMAR

Berättat av: Karlsson

Uppteckningsår: 1941

Född år: i Kalmar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- Var köptes julgranarna?
-På Stortorget. Vi klippte papper och veckade papper, och i korgar lade vi äpplen, nötter och andra godsaker. Så hade vi ljus i, men det var bara vaxstaplar.
-Satte ni granar eller enar utanför porten?
-Det gjorde de inte i allmänhet, men i den gården där vi bodde, i Proviantgatan, satte de /=ägaren/.
-Förekom julträd före julgranarna?
-Nej, men jag hörde de gamla tala om att när de var unga, så hade de aldrig julgranar utan i stället kronor av papp, som de hängde karameller i. Dessa kronor hängdes över ett bord.
-Pryddes rummen med bonader e.d.?
-Nej, inte när vi var barn.
-Satte ni upp nek åt fåglarna vid julen?
-Nej!
-Lade ni halm på golvet?
-Nej!
-Stöpte ni ljusen hemma?
-Vi stöpte en gång, det minns jag. Det var en hushållerska som vi hade. Hon tyckte att det var så roligt. Eljest förekom det inte.
-Vad åt ni för julmat?
-Fisk och gröt, kory och skinka. Vi åt inte så tidigt på julafton, men det var inte heller sent på natten. Men det fanns ställen där de gjorde det också /=åt vid 12-tiden på natten/.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

N. 8084:12.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Fröken

Socken: KALMAR

Berättat av: Karlsson

Uppteckningsår: 1941

Född år i Kalmar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-Förekom dopp i grytan?

-Ja, för all del! Då kläddes det i köket vid spisen med kulört papper. Stången som höll spisen uppe kläddes i all synnerhet.

-Blevo alla som kom under julhelgen trakterade?

-Ja, de fick inte bära ut julen.

-Blåstes julen in?

-Nej!

-Ringdes julen in?

-Nej!

-Sköt man in julen?

-Nej!

-Förekom utklädningar vid julen?

-Utklädningar förekom men inte precis vid julen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 8084:13.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken
Karlsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i Kalmar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Nyår.

- Vakade ni in det nya året?
- Inte när vi var barn men efter sekelskiftet.
- Ringdes det nya året in?
- Nej!
- Avlade ni nyårsvisiter?
- Ja, på nyårsdagen skulle folk alltid gå till sina överordnade på visit. De var då högtidsklädda. Att de skulle gå till sina förmän, det minns jag redan som barn.

✓ Stjärngossar.

- Förekom stjärngossar?
- Nej!

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M 8084:14

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken Anna
Söken: KALMAR Berättat av: Karlsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i Kalmar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Tjugondagen.

- Då plundrades granen, såvada vi inte gjort det redan trettonafton.
- Var det vanligt att följen drog omkring tjugondagen för att sopa ut julen?
- Jag kan inte säga det. De körde ut julen med julgranskalas däremot.

✓ Förutspå kommande händelser.

- Vid nyårstid hade de mycket skrock. När de nyårsafton satt vid bordet, så kunde det hända att någon helt plötsligt steg upp samt gick ut. Den de mötte på gården var den som skulle dö först under det kommande året. Var det ungdom, så var det däremot ljusare perspektiv. Den de mötte skulle bli deras tillkommande. De satte ut mat till tomten också för att det kommande året skulle bli riktigt bra.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o 8084:15.

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: Walter Welin
Härad: ..... Adress: .....
Söcken: KALMAR ..... Berättat av: Fröken
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år ..... i ..... Kalmar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Rössla-Pelle.

-Rössla-Pelle var en som skötte dåliga mål. Han var litet "advokataktig".

"Packen"

var en gammal krigsman. Han gick alltid klädd i svarta kläder och lädergaloscher.

Bankska mordet

har jag inte hört talas om.

Guldoren.

D:o.

"Babords lanterna"

kallade de en förskräckligt lång karl, som gick nere vid Bron och arbetade. Han hade rött hår.

"Kycklingen"

var en mycket liten man, som hade den benämningen.

"Pelle Dagg"

var en förfärligt stark en.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 8084:16.

Landskap: ..... Småland ..... Upptecknat av: ..... "alter Welin .....
Härad: ..... Adress: ..... Fröken .....
Söcken: ..... KALMAR ..... Berättat av: ..... Karlsson .....
Uppteckningsår: ..... 1941 ..... Född år ..... i Kalmar .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Brunnar på torget.

De hade en brunn på torget, Stortorget, och där skulle alla hämta sitt vatten. Där skvallrades det och där stiftades bekantskaper. Det var nöjet för många. / = det enda nöje, som man hade/.

Kroppkakor

är från Öland men de förekomma också här i Kalmar, men jag vill inte påstå, att vi kalmariter betrakta dem som något typiskt för vår stad. Vi anse att de höra hemma på Öland! På Öland var det inte julafton, om de inte fick kroppkakor, men så har det aldrig varit här. Här ha vi ätit kroppkakorna på fettisdagen ~~eföre~~ bullarna med mjölk till.

Horn i sängen.

-Det kan jag inte alls säga något om, eftersom jag inte känner till det.

Skriv endast på denna sida!